

Groene gevels in wintertooi

Juiste plantkeuze zorgt door het jaar heen voor een prachtig wisselend effect

De hardnekkige gedachte bestaat dat een groene gevel er in of na de winter niet representatief uit zou zien. We kunnen gerust stellen dat dit een misvatting is!

Auteur: Han Rijndorp

Verticale tuin vergelijkbaar met horizontale tuin. Groene gevels moeten gezien worden als echte verticale tuinen. Dat betekent dus dat plantsoorten er in de winter niet zo uitzien als wanneer het hoogzomer is: ze krijgen een echte wintertooi. Net als in de horizontale tuin, hebben we te maken met de invloeden van de seizoenen. In het voorjaar begint alles te groeien en te bloeien. In de zomer is het zaak dit met zomeronderhoud en snoeien onder controle te houden. Op die manier blijft de gevel er tijdens de groei en de bloei representatief uitzien. In de herfst moet de verticale tuin worden klaargemaakt voor de winter. Je ziet dat plantsoorten veranderen. De toegepaste plantsoorten krijgen langzaam hun natuurlijke winterkleur en in sommige gevallen sterft er blad af. Als dit wordt verwijderd, wordt het aangezicht van de verticale tuin al een stuk verbeterd. Als er dan ook nog gesnoeid is, ziet de verticale tuin er op zijn 'winterbest' uit. Honderd procent perfectie van het uiterlijk moet hierbij niet worden verwacht: het blijft natuurlijk een 'gewone' tuin in wintertooi.

Als de winterrepresentativiteit al een probleem is, heeft dit meestal te maken met de plantkeuze.

Als deze goed is afgestemd op de verschillende seizoenen, kan er door het jaar heen een prachtig wisselend effect worden verkregen. Een voorbeeld hiervan is dat in sommige groene gevels gewerkt wordt met bolsoorten. Daar zie je in de winter niets van, terwijl het voorjaar letterlijk een feest aan kleur en fleur brengt. Een *living wall* wordt hiermee echt 'living'!

Beoordeling

Belangrijk echter is dat een verticale tuin hetzelfde wordt beoordeeld als een horizontale tuin. Ook daar zijn grote verschillen tussen voorjaar/zomer en wintertooi zichtbaar. Net als in een horizontale tuin zullen bijvoorbeeld kruiden afsterven. Dit biedt natuurlijk geen fleurig aanzicht. Als tijdens het najaarsonderhoud het afgestorven blad wordt verwijderd, zal de groene gevel direct een fraaier uiterlijk hebben. Een groene gevel heeft een functie als het gaat om het neutraliseren van CO₂, geluiddemping, temperatuurreductie en wateropvang. Daarnaast worden groene gevels steeds vaker gebruikt voor decoratieve doeleinden. Een goed voorbeeld hiervan is het Westfield Shopping Centre in Londen. Deze langste living wall ter wereld doet dienst

als achtergrond voor kerstdecoratie. Tijdens de donkere dagen van december wordt deze verticale tuin omgetoverd in een 'X-mas-Wall' met allerlei verlichting, kerstballen en versieringen erin aangebracht. Op sommige plaatsen wordt de beplanting zelfs vervangen door plantsoorten die met hun uiterlijk een sneeuwpop kunnen uitbeelden. Naast het feit dat dit een sfeervol gezicht is, is het een nieuwe manier om verticaal groen in de winter een decoratieve functie te geven.

De juiste plantsoorten

Noodzaak voor een groenblijvende gevel is wel dat deze altijd voorzien is van de juiste plantsoorten. Deze moeten ervoor zorgen dat de groene gevel in de wintertijd zijn groene uiterlijk behoudt. Er mogen dus geen 'gaten' in vallen. Als er bijvoorbeeld gebruik wordt gemaakt van Hosta-soorten, is het logisch dat deze in de winter afsterven en kale plekken veroorzaken. Plantsoorten die zich in koude omstandigheden goed houden en veel worden toegepast, zijn o.a. Polystichum, Heuchera, Liriope, Pachisandra, Bergenia en Asplenium.

Voorbeelden in Londen

Zoals eerder genoemd, zijn in Londen veel verticale tuinen te vinden. De grote angst van opdrachtgevers is dat een verticale tuin een strenge winter niet overleeft. Dat deze vrees soms terecht is, heeft te maken met enkele gevallen waarbij het inderdaad niet goed ging. Vaak is het afsterven van planten mede te wijten aan het type systeem. Welke substraatsoort wordt gebruikt? Hoeveel wortelbuffer is er in een systeem aanwezig? Dit zijn zaken die letterlijk van levensbelang zijn voor het overleven van een strenge winter. Hoe meer buffer, hoe minder de kans op vorstschade aan het wortelgestel, lijkt een gouden regel. Het blijkt steeds vaker dat een plant die in zijn natuurlijke omgeving groeit (op grond dus), het best tot zijn recht komt en het meest weerbaar is. Ook hier zijn de gekozen

plantsoorten weer van groot belang. De ene soort is nu eenmaal gevoeliger dan de andere.

Winterklaar maken

Voor een optimaal 'wintereffect' is het raadzaam een verticale tuin op de juiste manier winterklaar te maken. Dat betekent dat het irrigatiesysteem wordt stilgelegd en/of afgekoppeld als een vorstperiode zich aandient. Met een compressor worden de leidingen doorgeblazen. Dit heeft tot gevolg dat er nauwelijks water in het leidingstelsel achterblijft. Op die manier wordt het irrigatiesysteem beschermd tegen vorstschade. Pas als de vorstperiode voorbij is, wordt het irrigatiesysteem weer geactiveerd. Een nadeel is dat deze handeling dient te worden herhaald als er zich in een winter meerdere vorstperiodes voordoen. Dat verticale geveltuinen strenge winters kunnen

overleven, is inmiddels onomstotelijk bewezen. In Londen hangen meerdere verticale groensystemen van ANS Group Europe van vijf jaar en ouder. De meeste van deze groene gevels hebben inmiddels twee en sommige drie strenge winters overleefd. De minimumtemperaturen zijn daarbij gemeten op min 15 tot min 18 graden Celsius. Natuurlijk gaan er door deze omstandigheden wel eens planten dood, maar toch behouden deze gevels over het algemeen hun representatieve uiterlijk. Met een vervangingspercentage van plantmateriaal van 2-3% is dit goed te noemen.

Auteur Han Rijndorp is plantarchitect en eigenaar van O2 – www.otwee.nu. O2 is initiatiefnemer van MindTheirBusiness, een platform van Nederlandse ondernemers die ondernemers in een derdewereldland helpen een bedrijf te starten.